

**PROFILAKTIKA INSPEKTORINING GURUXLAR
TOMONIDAN SODIR ETILADIGAN JINOYATLARINI
ISSIQ IZIDAN FOSH ETISHDA TEZKOR VAKILLAR
BILAN O'ZARO HAMKORLIGINI TKOMILLASHTIRISH.**

**Nabijonov G'anijon
Siddiqjon o'g'li**

*IIV Akademiyasi
huquqbuzarliklar profilaktikasi faoliyati.*

Annotatsiya: Profilaktika inspektorlari va tezkor vakillarning samarali hamkorligi guruh jinoyatlariga qarshi tezkor-qidiruv operatsiyalari orqali kurashishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola ushbu ikki tashkilot o'rtasidagi hamkorlikni yaxshilash strategiyalarini o'rganib, ma'lumot almashish, aloqa, muvofiqlashtirish va qo'shma treningning ahamiyatini ta'kidlaydi. Huquq-tartibot idoralari hamkorlikni kuchaytirish orqali guruh jinoiy faoliyati bilan shug'ullangan jinoyatchilarni qo'lga olish samaradorligini oshirishi mumkin.

Kirish:

Huquqni muhofaza qilish sohasida profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'rtasidagi muvofiqlashtirish guruh jinoyatlariga qaratilgan tezkor qidiruv operatsiyalarini muvaffaqiyatli o'tkazish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola ushbu ikki sub'ekt o'rtasida uzluksiz hamkorlikka erishishda duch keladigan muammolarni o'rganadi va bunday to'siqlarni bartaraf etish strategiyalarini taklif qiladi. Sinergetik munosabatlarni rivojlantirish orqali huquqni muhofaza qilish idoralari guruh jinoyatlariga qarshi samarali kurashishi va jamoat xavfsizligini mustahkamlashi mumkin.

Hamkorlikdagi qiyinchiliklar:

Profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'rtasidagi hamkorlikdagi asosiy muammolardan biri bu ma'lumot almashishning yashirincha yondashuvidir. Ko'pincha, profilaktika inspektorlari tomonidan to'plangan muhim razvedka va tushunchalar tezkor vakillarga muammosiz o'tmaydi, bu esa operativ rejalashtirish va bajarishda bo'shliqlarga olib keladi. Bundan tashqari, operatsion ustuvorliklar va aloqa to'siqlaridagi farqlar issiq ta'qib operatsiyalarida birgalikdagi sa'y-harakatlarning samaradorligiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Hamkorlikni takomillashtirish strategiyalari:

1. Kengaytirilgan axborot almashish: Profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'rtasida mustahkam axborot almashish mexanizmini joriy etish muhim ahamiyatga ega. Buni markazlashtirilgan ma'lumotlar bazasi yoki real vaqtda razvedka ma'lumotlarini xavfsiz almashish mumkin bo'lgan platforma orqali osonlashtirish mumkin.

2. Doimiy aloqa kanallari: Qo'shma yig'ilishlar, brifinglar va brifinglar kabi muntazam aloqa kanallarini o'rnatish hamkorlik madaniyatini oshirishi va barcha

manfaatdor tomonlarning operatsion maqsadlar bo'yicha yaxshi xabardor bo'lishini va muvofiqligini ta'minlashi mumkin.

3. O'zaro o'qitish dasturlari: Profilaktika inspektorlari va tezkor vakillarni jalb qiladigan o'zaro trening dasturlarini tashkil etish rollar, mas'uliyatlar va operatsion tartib-qoidalarni o'zaro tushunishni kuchaytirishi mumkin. Bu ikki guruh o'rtasida hamdardlik va hamkorlikni rivojlantirishi mumkin.

4. Qo'shma ishchi guruhlar: Guruh jinoyatlarining alohida turlariga qarshi kurashga bag'ishlangan qo'shma ishchi guruhlarini shakllantirish hamkorlikni soddalashtirishi va umumiy maqsadlarga erishish yo'lida yagona yondashuvni ilgari surishi mumkin. Ushbu ishchi guruhlar ham profilaktika inspektorlari, ham tezkor vakillarning tajribasidan foydalanishlari mumkin.

5. Texnologiya integratsiyasi: Ma'lumotlar tahlili, kuzatuv tizimlari va aloqa platformalari kabi texnologik vositalardan foydalanish real vaqtda ma'lumot almashishni osonlashtirishi va tezkor ta'qiblar paytida operatsion samaradorlikni oshirishi mumkin.

Huquqni muhofaza qilish operatsiyalari kontekstida texnologiyalarni integratsiyalashuvi guruh jinoyatlariga qaratilgan tezkor qidiruv faoliyatining samaradorligi va samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ma'lumotlar tahlili, kuzatuv tizimlari va aloqa platformalari kabi turli texnologik vositalardan foydalanish profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'rtasida real vaqt rejimida ma'lumot almashish va muvofiqlashtirishni sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Ushbu integratsiya nafaqat operativ jarayonlarni soddalashtiradi, balki guruh jinoiy faoliyati bilan shug'ullangan jinoyatchilarni qo'lga olishning umumiy muvaffaqiyati darajasini oshiradi.

5.1. Ma'lumotlar tahlili:

Ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari huquqni muhofaza qilish organlariga katta hajmdagi ma'lumotlarni samarali qayta ishlashga va tezkor qidiruv operatsiyalari paytida qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlash uchun qimmatli tushunchalarni olish imkonini beradi. Turli xil ma'lumotlar manbalari ichidagi naqshlar, tendentsiyalar va aloqalarni tahlil qilish orqali agentliklar potentsial etakchilarni aniqlashlari, jinoiy xatti-harakatlarni bashorat qilishlari va resurslarni samarali taqsimlashlari mumkin. Ushbu tahliliy qobiliyat profilaktika inspektorlari va tezkor vakillarning vaziyatdan xabardorligini oshiradi va ularga real vaqt rejimida ongli qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

5.2. Kuzatuv tizimlari:

Kuzatuv tizimlari, jumladan, videokuzatuv kameralari, dronlar va davlat raqamini aniqlash texnologiyasi yuqori tezlikdagi ta'qiblar paytida gumonlanuvchilarni kuzatish va kuzatishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu tizimlar huquqni muhofaza qilish organlari xodimlariga real vaqt rejimida vizual ma'lumotlarni taqdim etib, gumonlanuvchilarni aniqlash, ularning harakatlarini kuzatish va potentsial xavflarni baholashda yordam beradi. Kuzatuv tizimlarini markazlashtirilgan monitoring platformalari bilan integratsiyalashgan holda, profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'z harakatlarini yanada samarali muvofiqlashtirishlari va yuzaga kelayotgan vaziyatlarga tezkorlik bilan javob berishlari mumkin.

5.3. Aloqa platformalari:

Samarali aloqa profilaktika inspektorlari va tezkor vakillar o'rtasida uzluksiz muvofiqlashtirish uchun zarurdir. Xavfsiz xabar almashish tizimlari, mobil ilovalar va radio tarmoqlari kabi aloqa platformalari muhim ma'lumotlarni bir zumda almashish, shubhali joylar haqida yangilanishlar va taktik harakatlarni muvofiqlashtirish imkonini beradi. Shifrlangan aloqa kanallaridan foydalangan holda, huquqni muhofaza qilish idoralari maxfiy operativ ma'lumotlarning maxfiyligi va yaxlitligini ta'minlab, barcha manfaatdor tomonlar o'rtasida tezkor va xavfsiz hamkorlikni ta'minlashi mumkin.

5.4. Geomekanik texnologiya:

Geografik axborot tizimlari (GIS) va GPS kuzatuv qurilmalarini o'z ichiga olgan geofazoviy texnologiya huquqni muhofaza qilish organlari xodimlarining yuqori tezlikda harakatlanish vaqtida fazoviy xabardorligini oshiradi. Geografik ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish, shubhali joylarni xaritalash va qochish yo'llarini rejalashtirish orqali oldini olish inspektorlari va tezkor vakillari o'zlarining javob strategiyalarini optimallashtirishlari va yaxshi ma'lumotga ega taktik qarorlar qabul qilishlari mumkin. Geospacial texnologiya, shuningdek, o'zgaruvchan sharoitlarga qarab tezda tuzatishlar kiritish imkonini beruvchi izlanish jarayonini real vaqt rejimida kuzatish imkonini beradi.

Ma'lumotlar tahlili, kuzatuv tizimlari, aloqa platformalari va geofazoviy texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalangan holda huquqni muhofaza qilish idoralari guruh jinoyatlariga qaratilgan tezkor qidiruv operatsiyalari samaradorligini o'zgartirishi mumkin. Ushbu texnologik vositalarning uzluksiz integratsiyasi real vaqt rejimida ma'lumot almashishni osonlashtiradi, operatsion samaradorlikni oshiradi va pirovardida uyushgan jinoiy faoliyatda ishtirok etgan jinoyatchilarni qo'lga olish ehtimolini oshiradi. Huquqni muhofaza qilish sa'y-harakatlarida kuch ko'paytiruvchi vosita sifatida texnologiyani qo'llash rivojlanayotgan jinoiy tahdidlardan oldinda turish va tobora murakkablashib borayotgan xavfsizlik landshaftida jamoat xavfsizligini ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega.

Xulosa:

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, profilaktika inspektorlari va tezkor vakillarning samarali hamkorligi guruh bo'lib jinoyat sodir etishda ishtirok etgan jinoyatchilarni tezkor-qidiruv tadbirlari orqali muvaffaqiyatli ushlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborot almashish, muloqotni kuchaytirish, birgalikda tayyorgarlik ko'rish va qo'shma tezkor guruhlarni tashkil etish orqali muammolarni hal qilish orqali huquqni muhofaza qilish organlari guruh jinoiy faoliyatiga qarshi kurashda o'z imkoniyatlarini sezilarli darajada yaxshilashlari mumkin. Hamkorlik strategiyalariga sarmoya kiritish nafaqat operatsion samaradorlikni oshirish, balki jamoalarimizda jamoat xavfsizligi va xavfsizligini ta'minlash uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi. O'zbekiston Respublikasi Qonunlari to'plami, 6-qaror, 2017 y.
2. O'zbekiston Respublikasi 371-son Qonuni "Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida"gi 14.05.2014 y.
3. O'zbekiston Respublikasi IIV. "Jinoyatlarni issiq izidan fosh etish profilaktika inspektorlarini yaxshilash bo'yicha yangi tavsiyalar." Toshkent, 2022 yil.

4. Karimov Akmal. Jinoyatlarning foshlanishi va profilaktika inspektorlari faoliyati. O'zbekiston nashriyoti, 2019.
5. Nazarov Rustam. Jinoyatlarni tekshirishda zamonaviy usullar. O'zbekiston huquq nashriyoti, 2020.
6. Tursunov Abdug'afur. "O'zbekiston Respublikasida profilaktika inspektorlarining roli va nazoratni yo'llari." Huquqshunoslik va harakat, jild. 28, yo'q. 4, 2021 yil, 12-24-betlar.
7. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi. "Profilaktika inspektorlari ta'minlash uchun. oid takliflar" www.iiv.uz, 2023, www.iiv.uz. 2024-yil 15-yanvarda foydalanilgan.